

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
TOMASZ CHRÓSTNY

RKR.610.3.2019.PP

Kraków, dnia 11 czerwca 2021 r.

DECYZJA NR RKR-3/2021

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Aasa Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, polegające na naruszaniu obowiązku określenia w sposób jednoznaczny i zrozumiały w umowie o kredyt konsumencki kosztów usług dodatkowych w zakresie dotyczącym ubezpieczenia wymienionego w umowie, poprzez zaniechanie określenia czy konsument jest zobowiązany do poniesienia kosztu tej usługi w ramach spłat dokonywanych przez niego na podstawie umowy o kredyt konsumencki, wbrew wymogowi wynikającemu z art. 30 ust. 1 pkt 10 w związku z art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2019 r. poz. 1083) i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 29 października 2020 r.

II. Na podstawie art. 26 ust. 3 w zw. z art. 27 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nakazuje się, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia niniejszej decyzji, publikację całości treści niniejszej decyzji na koszt Aasa Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, z zaznaczeniem, że decyzja ta jest prawomocna, na stronie internetowej przedsiębiorcy, która na dzień wydania niniejszej decyzji mieści się w domenie aasapolska.pl, przez okres 3 miesięcy, przy czym treść decyzji powinna być dostępna za pomocą hipertącza (linku) widocznego w górnej części strony głównej, a tekst hipertącza powinien wyglądać następująco: napis „Decyzja Prezesa UOKiK dotycząca określenia w umowie kosztów usług dodatkowych” w kolorze czerwonym, czcionką Times New Roman, wielkości co najmniej 13 pkt, przy czym obowiązek ten powinien być zrealizowany z zastosowaniem następujących zasad:

- A. w przypadku zmiany nazwy przedsiębiorcy, jego przekształcenia lub przejścia praw i obowiązków na inny podmiot pod jakimkolwiek tytułem, powyższy obowiązek publikacyjny powinien być zrealizowany odpowiednio przez lub za pośrednictwem danego przedsiębiorcy lub jego następcy prawnego, ze wskazaniem nazwy dawnej i nowej,
- B. w przypadku zmiany adresu strony internetowej, należy niniejsze rozstrzygnięcie zastosować odpowiednio do strony internetowej funkcjonującej w dacie uprawomocnienia się niniejszej decyzji,
- C. w razie zmiany treści sentencji decyzji lub jej uzasadnienia przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów lub sąd powszechny, w zakresie podlegającym obowiązkowi publikacji, należy obowiązek ten wykonać zgodnie ze zmienioną treścią decyzji.

III. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 83 tej ustawy w zw. z art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r.

Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 256, z późn. zm.) postanawia się obciążyć Aasa Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie kosztami niniejszego postępowania w wysokości 31,30 zł (słownie: trzydzieści jeden złotych 30/100) oraz zobowiązać do ich zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Krakowie (dalej: Prezes Urzędu, Prezes UOKiK) przeprowadził z urzędu, w ramach szerszej analizy zachowań uczestników rynku kredytów konsumenckich, postępowanie wyjaśniające zn. RKR.403.14.2017.PP w zakresie wstępnego ustalenia, czy w związku z działalnością prowadzoną przez Aasa Polska S.A. z siedzibą w Warszawie (dalej: Aasa Polska, Spółka, przedsiębiorca) nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z ustaleniami dokonanymi w postępowaniu wyjaśniającym w dniu 5 lipca 2019 r. postanowieniem nr RKR-44/2019 Prezes Urzędu wszczął postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na naruszaniu obowiązku określenia w sposób jednoznaczny i zrozumiały w umowie o kredyt konsumencki kosztów usług dodatkowych w zakresie dotyczącym ubezpieczenia wymienionego w umowie, poprzez zaniechanie określenia czy konsument jest zobowiązany do poniesienia kosztu tej usługi w ramach spłat dokonywanych przez niego na podstawie umowy o kredyt konsumencki, wbrew wymogowi wynikającemu z art. 30 ust. 1 pkt 10 w związku z art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2019 r. poz. 1083, dalej również: „ukk”), co może godzić w zbiorowe interesy konsumentów i stanowić praktykę, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 ze zm., dalej również: „uokik”).

Ponadto, w dniu 5 lipca 2019 roku postanowieniem nr RKR-45/2019 Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu materiał dowodowy zebrany w trakcie wzmiankowanego na wstępie postępowania wyjaśniającego, to jest:

- postanowienie nr RKR-39/2017 z dnia 2 czerwca 2017 r. o wszczęciu postępowania wyjaśniającego;
- pismo Prezesa UOKiK z dnia 2 czerwca 2017 r. do Aasa Polska;
- pismo Aasa Polska z dnia 13 czerwca 2017 r. do Prezesa UOKiK, wraz z załącznikami;
- pismo Prezesa UOKiK z dnia 21 sierpnia 2017 r. do Aasa Polska;
- pismo Aasa Polska z dnia 30 sierpnia 2017 r. do Prezesa UOKiK, wraz z załącznikami;
- pismo Prezesa UOKiK z dnia 7 września 2017 r. do Aasa Polska;
- pismo Aasa Polska z dnia 18 września 2017 r. do Prezesa UOKiK, wraz z załącznikami;
- pismo Prezesa UOKiK z dnia 18 września 2017 r. do Aasa Polska;
- pismo Aasa Polska 25 września 2017 r. do Prezesa UOKiK, z załącznikami;
- pismo Prezesa UOKiK z dnia 21 czerwca 2018 r. do Aasa Polska;
- pismo Aasa Polska z dnia 26 czerwca 2018 r. do Prezesa UOKiK;
- pismo Prezesa UOKiK z dnia 27 czerwca 2018 r. do Aasa Polska;
- pismo Aasa Polska z dnia 9 lipca 2018 r. do Prezesa UOKiK;
- pismo Aasa Polska z dnia 8 sierpnia 2018 r. do Prezesa UOKiK;
- pismo Prezesa UOKiK z dnia 10 kwietnia 2019 r. do Aasa Polska;
- pismo Aasa Polska z dnia 18 kwietnia 2019 r. do Prezesa UOKiK, z załącznikami;
- postanowienie nr RKR-40/2019 z dnia 25 czerwca 2019 r. o zamknięciu postępowania wyjaśniającego.

Pismem z dnia 5 lipca 2019 r. Spółka została zawiadomiona o wszczęciu wobec niej postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz o zaliczeniu materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu wyjaśniającym w poczet dowodów.

Spółka odniosła się do zarzutu w piśmie z dn. 23 lipca 2019 r., akceptując co do zasady stanowisko i zastrzeżenia Prezesa Urzędu dotyczące niejednoznacznego określenia w umowie o kredyt konsumencki kosztu usług dodatkowych w zakresie dotyczącym ubezpieczenia wymienionego w umowie. Spółka jednocześnie przedłożyła propozycję wdrożenia działań dostosowawczych dotyczących zakwestionowanej praktyki, mających prowadzić do jej zaniechania oraz usunięcia jej skutków oraz wniosła o nałożenie obowiązku ich wykonania, w drodze decyzji zobowiązującej, o której mowa w art. 28 uokik. Wobec zastrzeżeń wyrażonych przez Prezesa Urzędu wobec przedstawionej propozycji Spółka pismem z dn. 18 grudnia 2020 r. dokonała modyfikacji proponowanych działań dostosowawczych. Jednocześnie Spółka przedstawiła informację o dokonanych zmianach sposobu działania w zakresie objętym zarzutem sformułowanym w niniejszym postępowaniu.

Pismem z dn. 24 maja 2021 r. strona została zawiadomiona o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy, strona skorzystała z tego uprawnienia w dn. 8 czerwca 2021 r.

Stan faktyczny

Aasa Polska jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem 0000381285. Spółka figuruje pod numerem RIP000127 w rejestrze instytucji pożyczkowych prowadzonym przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Spółka udziela kredytów konsumenckich, określonych w art. 3 ust. 2 pkt 1 ukk, zawierając z konsumentami umowy na odległość przy wykorzystaniu strony internetowej w domenie aasapolska.pl oraz przy udziale pośredników kredytowych. Spółka wykorzystywała do tego celu wzorzec pn. „Umowa pożyczki nr ...”.
[dowód: karty nr 209-340, przykładowe umowy]

Spółka oferuje konsumentom ubiegającym się o uzyskanie pożyczki możliwość skorzystania z opcjonalnego ubezpieczenia. W formularzu wniosku na stronie aasapolska.pl po wypełnieniu danych, klient ma możliwość wyboru opcji wykupienia dodatkowego ubezpieczenia. W tym samym miejscu zamieszczone jest odnośnik do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia, gdzie zawarte są informacje o ubezpieczeniu. W treści umowy pożyczki kwestia skorzystania z opcji ubezpieczenia opisana była natomiast wariantowo. Odnoszące się do niej postanowienie informowało o powiększeniu raty pożyczki o koszt ubezpieczenia „w przypadku” wyboru przez konsumenta opcji ubezpieczenia. Zamieszczany w treści umowy orientacyjny harmonogram spłaty pożyczki przedstawiał wysokość rat spłaty pożyczki w dwóch wariantach: „rata bez ubezpieczenia” oraz „rata z ubezpieczeniem”. Umowa nie dostarczała natomiast informacji, czy w przypadku danej umowy konsument dokonał wyboru opcji „z ubezpieczeniem”, czy też nie, oraz odpowiednio, czy będzie zobowiązany spłacać raty w wysokości obejmującej koszt ubezpieczenia, czy też raty w wysokości ustalonej bez uwzględnienia kosztu ubezpieczenia. Wysokość rat które konsument faktycznie był zobowiązany uiszczać - z ubezpieczeniem lub bez - wynikała dopiero z harmonogramu przesyłanego konsumentowi po zawarciu umowy i wypłacie kredytu.

Raty	Termin płatności	Kapitał	Odsetki	Opłata przygotowawcza	Opłata administracyjna	Inne koszty	Rata bez ubezpieczenia	Rata z ubezpieczeniem
1	18.02.2017	187.50	25.48	86.88	25.00	0.00	324.86	361.19
2	18.03.2017	187.50	21.58	86.88	25.00	0.00	320.96	357.29
3	18.04.2017	187.50	22.29	86.88	25.00	0.00	321.67	358.00
4	18.05.2017	187.50	20.03	86.88	25.00	0.00	319.41	355.74
5	18.06.2017	187.50	19.11	86.88	25.00	0.00	318.49	354.82
6	18.07.2017	187.50	16.95	86.88	25.00	0.00	316.33	352.66
7	18.08.2017	187.50	15.92	86.88	25.00	0.00	315.30	351.63
8	18.09.2017	187.50	14.33	86.88	25.00	0.00	313.71	350.04
9	18.10.2017	187.50	12.33	86.88	25.00	0.00	311.71	348.04
10	18.11.2017	187.50	11.15	86.88	25.00	0.00	310.53	346.86
11	18.12.2017	187.50	9.25	86.88	25.00	0.00	308.63	344.96
12	18.01.2018	187.50	7.96	86.88	25.00	0.00	307.34	343.67
13	18.02.2018	187.50	6.37	86.88	25.00	0.00	305.75	342.08
14	18.03.2018	187.50	4.32	86.88	25.00	0.00	303.70	340.03
15	18.04.2018	187.50	3.18	86.88	25.00	0.00	302.56	338.89
16	18.05.2018	187.50	1.54	86.80	25.00	0.00	300.84	337.17
Razem		3000.00	211.79	1390.00	400.00	0.00	5001.79	5583.07

W przypadku dobrowolnego wyboru przez Klienta opcji ubezpieczenia pożyczki, rata pożyczki powiększona zostanie o koszt ubezpieczenia. W takim przypadku zastosowanie będzie miał harmonogram spłat pożyczki zgodnie z kolumną „Rata z ubezpieczeniem”. W przypadku nieskorzystania z opcji ubezpieczenia pożyczki, Klienta obowiązywać będzie harmonogram spłaty zgodnie z kolumną „Rata bez ubezpieczenia”.

AKTUALNY HARMONOGRAM SPŁAT ZOSTANIE WYSŁANY NA WSKAZANY PRZEZ KLIENTA ADRES PO WYPŁACIE POŻYCZKI.

W toku postępowania Spółka dokonała zmiany sposobu postępowania związanego z zawieraniem umów z konsumentami, wprowadzając od dnia 29 października 2020 r. wzorzec dla umów pożyczki zawieranych bez ubezpieczenia („Aasa Standard”) oraz wzorce dla umów zawieranych z ubezpieczeniem („Aasa Standard z dobrowolnym ubezpieczeniem na życie” oraz „Aasa Standard z Pakietem Korzyści”).

[dowód: karty nr 814-835, pismo Spółki z załącznika, karty nr 836-909, wydruki wzorców wraz notatką]

Wzorzec umowy bez ubezpieczenia („Aasa Standard”) zawiera informujące o tym wprost postanowienie (pkt 10.3.): „Umowa została zawarta w opcji bez dobrowolnego ubezpieczenia na życie.”

Harmonogram spłaty kredytu, stanowiący załącznik do umowy pożyczki bez ubezpieczenia, opatrzony jest w nagłówku informacją: „Zamieszczony poniżej orientacyjny harmonogram spłaty pożyczki przygotowany na dzień sporządzenia umowy został sporządzony zgodnie z opcją wybraną przez konsumenta, tj.: rata bez dobrowolnego ubezpieczenia na życie.”

Załącznik nr 1

Zamieszczony poniżej orientacyjny harmonogram spłaty pożyczki przygotowany na dzień sporządzenia umowy został sporządzony zgodnie z opcją wybraną przez konsumenta, tj.: rata bez dobrowolnego ubezpieczenia na życie.

Raty	Termin płatności	Kapitał	Odsetki	Prowizja	Rata
1					

Podobnie wzorce umów zawieranych z ubezpieczeniem zawierają informujące o tym wprost postanowienie (pkt 10.3 wzorca „Aasa Standard z dobrowolnym ubezpieczeniem na życie” oraz pkt 11.3 wzorca „Aasa Standard z Pakietem Korzyści”): „Umowa została zawarta w opcji: z dobrowolnym ubezpieczeniem na życie udzielonym na podstawie Szczegółowej Umowy Ubezpieczenia”.

Harmonogram spłaty kredytu, stanowiący załącznik do umowy pożyczki z ubezpieczeniem opatrzony jest w nagłówku informacją: „Zamieszczony poniżej

orientacyjny harmonogram spłaty pożyczki przygotowany na dzień sporządzenia umowy został sporządzony zgodnie z opcją wybraną przez konsumenta, tj.: rata z dobrowolnym ubezpieczeniem na życie.”, oraz odpowiednio do tego wyszczególnia w poszczególnych ratach koszt ubezpieczenia.

Załącznik nr 1

Zamieszczony poniżej orientacyjny harmonogram spłaty pożyczki przygotowany na dzień sporządzenia umowy został sporządzony zgodnie z opcją wybraną przez konsumenta, tj.: rata z dobrowolnym ubezpieczeniem na życie.

Raty	Termin płatności	Kapitał	Odsetki	Prowizja	Ubezpieczenie	Rata
1						

Ocena prawna ustalonych faktów

Naruszenie interesu publicznego

Treść art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ogranicza zastosowanie jej przepisów wyłącznie do ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów, podejmowanej w interesie publicznym. Oznacza to, że warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w tej ustawie jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców - naruszając jej przepisy - stanowią potencjalne zagrożenie interesu publicznego. Niniejsze postępowanie dotyczy naruszania obowiązku określenia w sposób jednoznaczny i zrozumiały w umowie o kredyt konsumencki kosztów usług dodatkowych w zakresie dotyczącym ubezpieczenia wymienionego w umowie, niezgodnie z wymogami określonymi w art. 30 ust. 1 pkt 10 w związku z art. 29 ust. 3 ukk. Praktyka przedsiębiorcy stosowana była wobec nieograniczonego kręgu adresatów, posiadających status konsumentów. W opinii Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy zawarli lub mogli zawrzeć ze Spółką umowę o kredyt konsumencki. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż każde naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem w niniejszej sprawie uzasadnione było podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów. W tym stanie rzeczy przyjąć należy, iż do oceny stanu faktycznego niniejszej sprawy zastosowanie mają przepisy ww. ustawy, a dotyczące jej postępowanie jest prowadzone w interesie publicznym.

Naruszenie art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Zgodnie z art. 24 ust. 1 uokik zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Natomiast zgodnie z art. 24 ust. 2 ww. ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy. Stwierdzenie przez Prezesa Urzędu stosowania przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wymaga zatem stwierdzenia łącznego zaistnienia następujących przesłanek:

- 1) kwestionowane zachowania są działaniami przedsiębiorcy,
- 2) zachowania te są sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami,
- 3) zachowania te naruszają zbiorowe interesy konsumentów.

Status przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt 1 uokik pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2021 r. poz. 162). W myśl art. 4 ust. 1 tej ustawy przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Natomiast działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły (art. 3). Aasa Polska jest przedsiębiorcą prowadzącym we własnym imieniu działalność gospodarczą, działającym w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, to jest będącym osobą prawną, wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Tym samym Spółka przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów a jej działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Sprzeczność działania przedsiębiorcy z prawem lub dobrymi obyczajami

Na gruncie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów sankcjonowane jest zachowanie przedsiębiorcy sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami. Sprzeczność z prawem działania lub zaniechania przedsiębiorcy może być ujmowana jako zachowanie niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa stanowionego. Dobre obyczaje natomiast pozostają klauzulą generalną, która podlega konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego. Naruszenie przez przedsiębiorcę przepisów prawa stanowionego lub dobrych obyczajów jest jednocześnie wyrazem naruszenia obowiązującego porządku prawnego, który obejmuje zarówno nakazy i zakazy wynikające z norm prawa powszechnie obowiązującego, jak i nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów. Rozważenia wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy jest zgodne czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego lub dobrymi obyczajami.

Art. 30 ust. 1 pkt 10 ukk stanowi: „Umowa o kredyt konsumencki powinna określać: (...) informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności o opłatach, w tym opłatach za prowadzenie jednego lub kilku rachunków, na których są zapisywane zarówno transakcje płatności, jak i wypłaty, łącznie z opłatami za korzystanie ze środków płatniczych zarówno dla transakcji płatności, jak i dla wypłat, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki, na jakich koszty te mogą ulec zmianie.”. Natomiast art. 29 ust. 3 ukk stanowi: „Umowa powinna być sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały.”.

W niniejszej sprawie zawierane przez Spółkę umowy o kredyt konsumencki formułowane były w sposób niejednoznaczny w zakresie dotyczącym łącznych kosztów jakie klient był zobowiązany ponieść w związku z tą umową. Umowa wskazywała wysokość rat, jakie klient zobowiązany był uiszczać w ramach spłaty kredytu zaciągniętego na podstawie tej umowy, w dwóch wariantach, bez jednoznacznego wskazania który wariant jest obowiązujący w danym przypadku. Umowa była zatem sformułowana w tym zakresie niejednoznacznie, a takie rozwiązanie było sprzeczne z powołanymi przepisami ukk, a przez to nosiło znamiona bezprawności.

Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 2 uokik przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się w szczególności naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. W ocenie Prezesa Urzędu opisane powyżej bezprawne działanie Spółki skutkowało naruszeniem obowiązku, o którym mowa w tym przepisie, w odniesieniu do kluczowej kwestii dla klienta instytucji pożyczkowej, to jest informacji na temat wysokości rat, które będzie on zobowiązany spłacać na podstawie zawieranej umowy. W interesie konsumenta leży sformułowanie umowy o kredyt konsumencki w taki sposób, żeby informacja ta wynikała z niej w sposób jednoznaczny i zrozumiały. Jest to istotne dla konsumenta zarówno na etapie podejmowania przez niego decyzji o zawarciu umowy, przy ocenie określonych w niej warunków, jak i później, na etapie jej wykonywania, dla prawidłowego wywiązywania się z określonych w umowie zobowiązań.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje definicji „zbiorowego interesu konsumentów”, wskazując jednak w przepisie art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i na samym zagrożeniu im. Dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów istotne jest ustalenie, że konkretne działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego adresata, lecz zostało skierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Jak podnosi się w doktrynie, w pojęciu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów mieści się także działanie przedsiębiorcy skierowane wprawdzie do oznaczonych (zindywidualizowanych), ale za to dostatecznie licznych konsumentów, o ile przy tym konsumentów tych łączy jakaś wspólna cecha rodzajowa. Wówczas poszkodowana zostaje pewna grupa konsumentów, niebędąca jedynie - z punktu widzenia przedsiębiorcy stosującego daną praktykę - zbiorowością przypadkowych jednostek, lecz stanowiącą określoną i odrębną kategorię konsumentów, reprezentującą w znacznym stopniu wspólne interesy. Należy zatem przyjąć, że zbiorowy interes konsumentów nie musi odnosić się do nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować, gdyż brak indywidualizacji nie sprzeciwia się możliwości wyodrębnienia kategorii bądź zbioru konsumentów o pewnych cechach. Oznacza to, że nie ilość faktycznych, potwierdzonych naruszeń, ale przede wszystkim ich charakter, a w związku z tym możliwość (chociażby tylko potencjalna) wywołania negatywnych skutków wobec określonej zbiorowości przesądza o naruszeniu zbiorowego interesu.

Zakwestionowana w niniejszym postępowaniu praktyka Spółki dotyczyła nieograniczonej liczby konsumentów, których nie sposób zindywidualizować, to jest konsumentów, którzy zawarli lub byli zainteresowani zawarciem ze Spółką umowy o kredyt konsumencki. Z tego względu, w ocenie Prezesa Urzędu, interes konsumentów, który mógł zostać naruszony ma charakter zbiorowy, co przesądza o możliwości uznania, iż zakwestionowane działanie godziło w zbiorowy interes konsumentów.

Zaniechanie stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów

Zgodnie z art. 27 ust. 1 i ust. 2 uokik, w przypadku zaprzestania stosowania przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26 uokik, natomiast Prezes Urzędu wydaje w tym przypadku decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, jednocześnie

stwierdzając zaniechanie jej stosowania. Złożona przez Spółkę w toku postępowania propozycja działań dostosowawczych wymagała modyfikacji w zakresie budzącym zastrzeżenia. W toku postępowania, w tym w trakcie procedowania treści akceptowalnego zobowiązania, ustalono, że od dnia 29 października 2020 r. Spółka dokonała zmiany sposobu postępowania w zakwestionowanym zakresie. Treść zawieranych umów, po dokonanych zmianach, określa w sposób jednoznaczny, czy zostały one zawarte w opcji z ubezpieczeniem i czy konsumenci będący stroną tych umów zobowiązani są do uiszczania kosztu tej usługi dodatkowej. Wprowadzone zmiany dają podstawy do uznania, że z dniem 29 października 2020 r., to jest z dniem wprowadzenia do stosowania zmienionych wzorców umów, Spółka zaniechała stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów opisanej w pkt I. sentencji decyzji. Z tego względu Prezes Urzędu uznał również, że w niniejszej sprawie nie jest zasadnym rozstrzygnięcie postępowania w trybie decyzji zobowiązującej.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w pkt I. niniejszej decyzji.

Nakaz publikacji decyzji

Zgodnie z art. 26 ust. 3 w związku z art. 27 ust. 4 uokik w decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającej zaniechanie jej stosowania, Prezes Urzędu może nakazać publikację decyzji w całości lub w części, z zaznaczeniem, czy decyzja ta jest prawomocna, w określonej w niej formie, na koszt przedsiębiorcy.

Mając na uwadze powyższe Prezes Urzędu uznał za zasadne w niniejszej sprawie nakazać Spółce opublikowanie na jej koszt, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, na stronie internetowej Spółki prowadzonej w domenie aasapolska.pl całość treści niniejszej decyzji. W ocenie Prezesa Urzędu pozwoli to zapoznać się z treścią decyzji aktualnym i potencjalnym klientom Spółki, realizując cele informacyjne i edukacyjne decyzji. Dostępność informacji o ww. treści decyzji powinna zwiększyć wśród konsumentów wiedzę o przepisach chroniących ich prawa - wskazuje bowiem jakie działania przedsiębiorców podejmowane wobec konsumentów mogą być uznane za sprzeczne z prawem.

Wobec powyższego orzeczono, jak w punkcie II. niniejszej decyzji.

Koszty postępowania

Zgodnie z art. 80 uokik Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. Natomiast w myśl art. 77 ust. 1 uokik, jeżeli w wyniku postępowania Prezes UOKIK stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Analogicznie - stosownie do treści przepisu art. 264 § 1 k.p.a. - jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia. Do kosztów postępowania - zgodnie z art. 263 § 1 k.p.a. - zalicza się m.in. koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Postępowanie w sprawie stosowania przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów uokik. Kosztami postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu ze stroną i w związku z tym postanowiono obciążyć Spółkę kosztami postępowania w wysokości 31,30 zł (słownie: trzydzieści jeden złotych 30/100).

Koszty niniejszego postępowania Spółka obowiązana jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie:

NBP O/O Warszawa 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III. niniejszej decyzji.

Pouczenie

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1575; dalej jako Kodeks postępowania cywilnego) - od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wnoszone za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie, pl. Szczepański 5, 31 - 011 Kraków, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia.

W przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w pkt III. niniejszej decyzji, na podstawie art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego i art. 264 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego, w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wnoszone za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie, pl. Szczepański 5, 31 - 011 Kraków, w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w zw. z art. 32 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 755, z późn. zm), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1 000,00 zł, natomiast zażalenie na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 500,00 zł.

Zgodnie z art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Zgodnie z art. 105 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Stosownie do treści art. 117 § 1 i § 3-4 Kodeksu postępowania cywilnego strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w Krakowie

Waldemar Jurasz

otrzymuje:

1. r.pr. Marek Szarzyński
Kancelaria Radcy Prawnego
ul. Supniewskiego 11, 31-527 Kraków
pełnomocnik:
Aasa Polska S.A.
2. RKR a/a